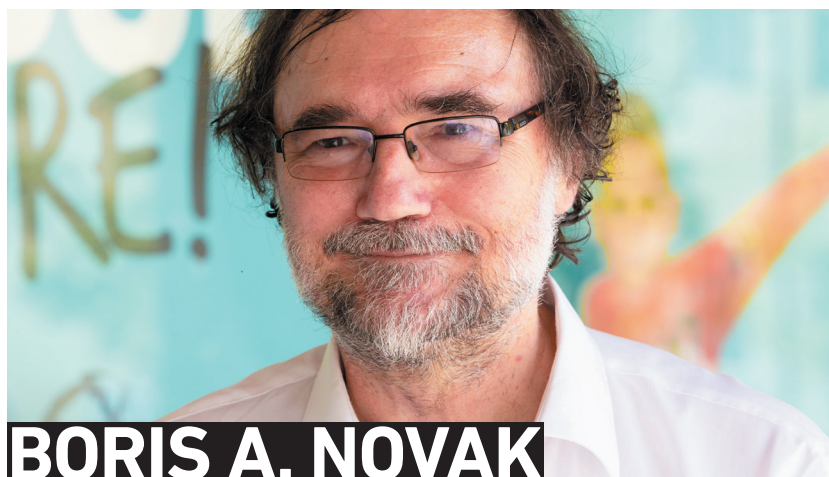

Levstikova nagrada za življenjsko delo 2019

Pesnik, pisatelj, dramatik, esejist, prevajalec Boris A. Novak, eden najboljših slovenskih književnih ustvarjalcev, je tudi za otroke in mladino ustvaril izviran in izrazno močan opus, s katerim se uvršča v sam vrh mladinske in otroške književnosti na Slovenskem.

Že s svojo prvo pesniško zbirko *Prebesedimo besede!* (1981) je tudi najmlajšim odprl vrata tistemu, kar sam poimenuje »zven besed in pomen zvenenja«. Z vsako naslednjo pesniško zbirko nas s svojim mojstrstvom in izbrušenostjo vabi v svet otroške radovednosti, čudenja, v svet domišljije, igre z besedami ..., skratka v umetnost, kjer lahko najdemo lepoto in skladnost, radost in bolečino, strah in pogum, divjost in humor, tišino in pesem, globoke izvire moči za so/bivanje in iskanje pravih poti (biti je ljubiti in ljubiti je biti). Tudi pri pravljicah, lutkovnih in radijskih igrah za otroke je njegova umetniška prepričljivost povezana z otroško perspektivo, zvenenjem in poezijo. Mlademu bralcu in njegovemu odraslemu se razkrivajo vpogledi v pesniške čudeže. Lahko se strinjamo z Goranom Deklevo, ki je v utemeljitvi Prešernove nagrade za življenjsko delo zapisal: »... da je prav z Novakom slovenska poezija našla sladostrasten, tenkočuten in zastrašujoče okreten, imaginativno nebrzdan, pa po potrebi oblikovno tudi discipliniran, prepoznavno individualen glas, ki jo je v pomembni meri pomagal usmeriti na novo pot ...« Tako tudi v pesništvu za otroke in mlade. Pomislimo le na njegove številne nastope med mladimi in antološke pesmi, kot so *Marjetičine meditacije*, *Šola ustvarjalnega pisanja*, *Šola ustvarjalnega branja*, *Zakompleksana pesem*, *Blabla*, *Brez hlač*, *Odmev*, *Šalica*, *Vesela jutranja uspavanka*, *Polica j je palica j ...* Po drugi strani pa se njegove pesmi, ki so namenjene odraslim, globoko dotaknejo tudi mlajših bralcev in bralk. Omenimo lahko njegove *Definicije*, ki so čvrste, kratke, polne igre in hkrati tako močne, da se za vedno vtisnejo v spomin. Ali pa pretresljivo bolečo pesem *Sodobna balada*, ljubezensko *Dlaneno platno* in *Narcis in eho*, ki jih mladi bralci in bralke želijo poslušati vedno znova.

Novakovo oko nas že skoraj tri desetletja vabi v zakladnico pesniških oblik: pesmarica *Oblike sveta* je prvič izšla leta 1991, drugič leta 1997 z naslovom *Oblike srca* in potem še tretjič leta 2016, ko so luč sveta ugledale *Oblike duha*. Ta edinstvena zakladnica se širi, vsakokrat naraste približno za sedemdeset novih pesniških oblik. Kot je zapisal Aleš Berger pri prvi izdaji: *»Poezija je ena, njene oblike pa nepreštevne; od nekdanjih so pesniki za svoje misli in občutenja izumljali raznolike in kar najbolj umetelne školjke, da so vanje polagali svoje besede in upali, da se bo okrog njih strdil biser nesmrtnosti.«*

Še nečesa ne smemo pozabiti: Boris A. Novak je bil nekaj let tudi urednik literarne revije za otroke Kurirček in urednik leposlovja za otroke v založbi DZS, kjer je s svojim znanjem, odprtostjo in odnosom do umetnosti usmerjal in vplival na sodobnike in nekatere najpomembnejše bodoče književne ustvarjalce. Tudi zato lahko rečemo, da je s svojim ustvarjanjem pustil globoko sled ter našo literarno in kulturno krajino zaznamoval za vedno.

Levstikova nagrada za življenjsko delo 2019

JELKA GODEC SCHMIDT

Slikarski talent Jelke Godec Schmidt se najbolje izraža skozi zgodbe. Razvila je svoj prepoznavni slog, ki najbolj sije iz slik za knjigo *Grimmove pravljice* ali v knjigah *Muca prede nitke zlate*, *Petelinček* *Kratakorepec* in mnogih drugih. Njene ilustracije pripovedujejo na enostaven, skromno okrašen način, na videz robusten, a slikarsko močan in ekspresiven. Prizorišča in figure govorijo jezik ljudskih prapodob, nastalih v nekih oddaljenih časih. Toda barve so sodobno živahne in žareče, vendar tako, da ne spreminjajo klasičnih dramatičnih literarnih nastavkov in sporočil. Podobe so videti kot skrivnostni prizori, kjer slutimo stare pripovedke, a skrojene, konstruirane in naslikane za današnji dan.

Poleg teh del pa že desetletja vzporedno ustvarja tudi za revije *Pil*, *Ciciban* in *Cicido*. Predvsem pri slednjih dveh je prav v vsaki številki njena ilustracija; če ni ilustracij za zgodbe ali pesmi, pa je vedno prisoten skrivnostni in že skoraj polnoletni škrat Zguba. Tolikokrat se je že izgubil in našel, da so izšle že tri knjige o njegovih skrivanjih. Tudi stripa *Cicibanda* in *Vrtec Pri veseli kravi* sta že dolgo na svojem mestu z vedno novimi dogodivščinami. To so najbolj priljubljene strani v revijah *Ciciban* in *Cicido*. In prav v stripih se izkaže, da Jelka premore velik smisel za humor. Njene avtorske slikanice odlikujejo odlična risba, zgodbe, polne norčij in otroške radovednosti, naivnosti ter nagajivosti. Odstirajo nam vse razsežnosti njene domišljije, svetove za njeno, našo in otroško zabavo.

Omenimo še njeno ustvarjanje pri šolskih učbenikih in poljudno-izobraževalnih gradivih. Izjemna, zanesljiva, inovativna – odlična sodelavka je.

Jelka Godec Schmidt ustvarja že štiri desetletja. Skorajda ni otroka na Slovenskem, ki ne bi vzljubil njenih razigranih, hudomušnih in sočutnih pošasti, živali in otrok.